

Um Kommúnista, Alþýðflokkinn, Finnboga Rút Valdimarsson o.fl., ódagsett.

Bjarni Benediktsson – Stjórnsmál – Kommúnista – Alþýðflokkur – Finnbogi Rút Valdimarsson –
Varnarlið – Þjóðvarnarmenn – Stjórnarmyndun – Sovétríkin – Halldór Kiljan Laxness – Katrín
Thoroddsen – Rússar – Hernám – Brétar

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Ræður og greinar 1940-1965
Askja 4-2, Örk 3

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Í sjálfu sér getur engan undrað,
þótt ýmsir séu andvígir dvöl erlends varnar-
liðs í landinu og telji varnirnar yfirleitt
óþarfar. Þeir menn, sem svo hugsa enn, eru
sömu skoðunar sem eg og allur þorri Íslend-
inga, aðrir en kommúnistar voru til skamms
tíma. Kommúnistar kröfðust þess strax 1939,
að varnir landsins væru tryggðar, þeir gerðu
það vegna þess, að það hentaði þá hagsmunum
Rússa. Sama skoðun kom enn fram hjá Brynjólfi
Bjarnasyni á Alþingi 1941, þegar hann sagði,
að á Íslandi mætti skjóta án miskunnar, að-
eins ef það kæmi Rússum að gagni í vörn þeirra
gegn Þjóðverjum. Nú vilja kommúnistar varnar-
leysi Íslands, af því að það hentar Rússum.
Það er sem sé þjónustan við Rússa, sem ætíð
ræður gerðum kom únista hér.

Sama er um þá svokallaða Þjóðvarn-
armenn, sem eru beinir útsendarar kommúnista,
flugumenn, til að ginna heiðarlega ættjarðar-
vini af rétttri braut. Vitanlega vakir gott eitt
fyrir flestum af fylgismönnum Þjóðvarnar og
raunar kommúnista einnig. Þessir menn hafa
aðeins ekki áttað sig á þeim breytingum, sem
gerbreyttar ástæður hafa haft í för með sér.
Mikill meiri hluti þjóðarinnar hefur að vísu
skilið þetta, en enn hefur verið hægt að villa
um fyrir hinum þroskaminni. Það er að lang-

mestu leyti uppeldis- og fræðsluatriði, að fá menn til að skilja, að á slíkum hættu- tímum, sem nú getur Island ekki fremur en önnur þjóðlönd verið varnarlaust. Í þeirri fræðslu hefur nú þegar mikið áunnist og ósköp eðlilegt að í þessu sem öðru eigi menn misjanflega auðvelt með að átta sig á sannleikanum.

Auðvitað vildum við allir geta látið deilur stórveldanna afskiftalausar. Gallinn er sá, að reynslan hefur þegar sýnt, að þau láta okkur ekki afskiftalaus. Úr því skar síðasta heimsstyrjöld svo skýrt, að ekki verður um villst.

Því fer þess vegna fjarri, að ágreiningurinn milli Austur og Vesturs komi okkur ekki við. Það væri óðs manns æði að búast við að land okkar drægist ekki inn í hernaðaráttök, ef úr þeim verður milli þessara aðila. Ef landið væri óvarið eru allar líkur til, að kapphlaup verði um, hver fái hér fyrst fótfestu.

Við það kapphlaup mundi hætta á blóðugum bardögum um landið og tortímingu landsfólksins stór aukast.

Þótt fley okkar sé smátt er okkur Íslendingum eigi síður ant um það en hinum, er stærri farkost eiga, um hann. Við erum að vísu meðal hinna smæstu ef smá-þjóðunum,

en við viljum og verðum ekki síður en stórbjóðirnar að sjá okkur sjálfum og landi okkar borgið. Aðferðirnar eru misjafnar en verkefnið er hið sama í eðli. Sá, sem ekki vill vera sjálfstæður og leggja nokkuð af mörkum til þess, - ýmist einn eða í samvinnu við aðra -, hann getur ekki til lengdar haldið sjálfstæði sínu.

Kommúnistar vilja stýra íslensku Þjóðarskútunni til austurs, en Þjóðvarnarmenn vilja láta hana reka sem stjórnlaust rekald. Við hinir viljum halda í horfinu og búa okkur undir óveðrið, sem í aðsígí er. Ef það gengur hjá, sem við vissulega vonum, hefur varúðin að vísu valdið óþægindum um sinn, en óþægindum, sem eru smáræði hjá þeirri hættu, sem verið er að forðast með skynsamlegri varúð.

Hvort sem okkur þykir betur eða ver eru örlög okkar nátengd þjóðunum, sem umhverfis okkur búa. Þegar af þeirri ástæðu getum við ekki skorist úr samfélagi vestrænna þjóða. En við égum fleira sameiginlegt með þessum þjóðum en nálægðina. Sameiginleg trú á frelsi og mannréttindi tengir okkur við okkar völdugu nágranna. Ef ofbeldið eyðir þessum hugsjónum er það ekki síður hættulegt fyrir okkur en hina aflmeiri. Það væri þess vegna alger fásinna, að láta svo sem sú barátta, sem nú er háð um heim allan, milli frelsis og kúgunar, komi okkur ekki við.

Enn er hugsanlegt, að þeirri bar-
áttu linni án þess, að til nýrrar stórstyrj-
aldar komi. Helsta vonin til þess er sú, að
lyðræðisríkin verði svo öflug, að ofbeldis-
ríkin sjái, að árás er vonlaus. Ef höggvið
er skarð í varnarmúrinn aukast hins vegar
líkurnar fyrir því, að skyndiáráás takist.

Enginn veit, hvað úrslitum ræður
að lokum milli friðar og ófriðar. Hitt er
augljóst, að afstaða Íslands getur haft
þar áhrif og e.t.v. ekki smávægileg. Við,
sem viljum að Ísland sé varið meðan svo
horfi sem nú, viljum það, af því, að við
erum sannfærðir um, að með því veitum við
veruleganstuðning til þess að friður megi
haldast í heiminum.

Í öruggri vissu þess, að við
höfum ekki látið okkar eftir liggja, treyst-
um við því, að guð gefi, að sá tilgangur
náist.

Tíminn, 24. júní 1956.

"EKKERT SAMSTARF VIÐ KOMMUNISTA UM STJÓRNARMYNDUN

Finnbogi Rútur grípur til hreinna ósanninda

Þjóðviljinn hefir þá fregn að færa liði sínu við lok kosningabardagsans, að "ákveðið hafi verið í herbúðum hræðslubandalagsins að leita til okkar um stjórnarsamvinnu eftir kosningar".

Eins og margbúið er að lýsa yfir af hálfu Alþýðuflokksins og Framsóknarflokksins, er þetta uppspuni frá rötum og ekkert samstarf verður haft við þetta bandalag kommúnistanna um stjórn, af því að þeir eru ekki hóti samstarfshæfari en áður, þótt þeir hafi skipt um nafn.

Eina leiðin til að fá vinstri stjórn er að veita umbótaflokkunum hreinan meirihluta."

Finnbogi Rútur Valdimarsson kom fram fyrir kjósendur og sagði mig hafa vísvitandi skrökvað því, að Ísland gæti ef viss atvik væri fyrir hendi, haft mikla þýðingu í styrjöld. Hann sagði ummælin um, að Ísland væri sem skambyssa, er hægt væri að beita gegn Bretlandi og Bandaríkjunum í styrjöld, skáldskap úr mér.

Svo er ekki. Það var þýzkur herfræðingur, sem þessi ~~gætti~~ ^{skráði/hjót: þessu svo á} milli styrjaldana og hefur síðan verið vitnað í þau í ýmsum bókum um herfræðileg efni. Var það t.d. nú síðast í bók *Glansom* Baldwin, hermálaráðunaut, New York Times, **XXIX** eins stærsta og merkasta heimsblaðsins.

~~Látum þessi ummæli eiga sig.~~ ^{því á} Lítum heldur á staðreyndirnar. Ekki ætlar Finnbogi Rútur sér ^{þó} ~~ventanlega~~ þá dul, að halda fram, að það séu skrök úr mér, að Bretar hafi hernumið Ísland 10. maí 1940. ^{En} Hvernig stóð á því, að Bretar, sem þá þurftu á öllu sínu að halda

En lítum þessi ummæli eiga sig. Þetta þeirra er dóbust ummæli um þau, sem veita er síðan þeirri að skem.

1)
Verðrjúmann þenniganna að
þenna kommúnistum. Þessi
hafi látaust að þessi mennit.
Gleim er stafrýnd. Þá hefur,
sem þessa dagana sýnist: mestum
metum hjá kommúnistum,
hefur kallað gæðishebbanina
þessi þessi hefur frá „fölsku
bók haldi“, sem undanfarit hefur
verið haldið uppi.

Alger þessi, at þetta þó.
Þessi þessi þessi þessi
þetta um þetta. Þessi mesta
verðrjúmann, sem þar þessi
þessi þessi er þessi þessi þessi
þessi, sem af þessu menn
þetta.

Þessi þessi þessi þessi, at þessi
þessi þessi þessi þessi þessi
þessi þessi 11-13% og af þessi
þessi þessi frá 1939 má þessi

2)

mun hún verða mun minni.

- - -

(Katt) Hættu munur hafa gert
 miðit in því, at þattuleast hafi
 verið at flýta frá. Auct. heldi
 verið eskilest, at þomast hja
 þvi at leggja frá. fram. Er
 þó of miðit in því gert. Allur
 landslistan vissi situstu vikurva
 at gengisþakka frá. va á
 fortíni, ~~þetta~~ þvæstinsin
 frá því, sem áttu var,
 vit þad at leggja frá. fram
 er þessu. sáralit:l og sist
 til þess at skapa meiri glundroða
 en blaut at leita af því, at
 fl. heldu frá. svo leysi
 hja sei sem þvi gertu.
 Er kvat sem því litu en soðu
 elbi annars kostu. þa leggja
 sem þomist. ^{þessu} stridsa. ^{þessu}
 hiltu hja. svo mið. sem samp,
 hiltu hja.

Aðal-í-mikeldit : skýrsla
Benjamins er sönnun
þess, at höltin séu til illa,
og til þeirra nebu
mestan þátt í formata
: : sl. þjánnala lífi bæt :
: veldatit Franssóku
1982-89 og mi efti
strit. Þat er skiljanlegt,
at Gústinn þáir var
þóli: at þetta líggi í þessum
gildi.

Þitt er rétt, at ^{þessu} Benjamins
þenda á, at þjánnala lífin
efti strit hafi verið of ó.
En þessu var með Franssóku
í þá. Þú milti líta þessa
500 míli. br. af stritum ^{þessu} þessu
skýri : stá 300 míli. sem samþ,
væru :

dag í ljósum skuggi
dag - þessum í haust
mót mál: Framsókn. þeir
hófu lesa at dreifit vori in
þeir festingur, þótt þá
vori samant, at [þeir gótt
at ríga] en var heira
mei þu meiri ~~þótt~~ þeir
en nobbessst. annarsst.

5/.

Engl. g. gat um einstaka
árum mánaða. á frv., svo sem t. d.
læm af manna á togarum.

Éf rétt væri mundi vera best
at laga frá gulla í met fast
frv. En af slíkum afhjúningum
heft: sár sök átt at draga frá
rökbritta afhjúningu, at Alþfl.
vegydi at koma fram þeim brt.
er. hann keldi þing á og stytja
mátt ritur, enda hefur hann
eins at var framberilega kúll.

Nd.

353. Nefndarálit

um frv. til 1. um skipamælingar.

Frá sjávarútvegsnefnd.

Nefndin hefur haft mál þetta til athugunar og orðið sammála um að mæla með því, að frv. verði samþykkt með eftirtöldum

BREYTINGUM:

1. Við 1. gr. Greinin orðist svo:
Skipaskoðunarstjóri fer með þau mál, er í lögum þessum greinir, undir yfirstjórn ráðherra.
2. Við 5. gr. Greinin orðist svo:
Gjald fyrir mælingu á skipi sé miðað við brúttó-rúmlestatal þess og samkvæmt mælingu, gerðri eftir ákvæðum 4. gr.
3. Við 14. gr. Greinin orðist svo:
Nú er skip smíðað erlendis fyrir íslenzkan aðila eða því breytt, sbr. 7. gr., eða íslenzkur aðili verður eigandi erlends skips, og ber þá að mæla það hér áður en mælibréf er gefið út, nema það ríki, sem skipið hefur fengið mælingu og mælibréf í, sé aðili að Oslóarsamningnum frá 10. júní 1947. Skal þá íslenzka mælibréfið gefið út samkvæmt því, nema sérstakar ástæður séu fyrir hendi til þess að mæla skipið upp að nýju.
4. Við 15. gr. Aftan við 2. málsg. kemur: enda sé það land aðili að þeim samningi.
5. Við 18. gr. Á eftir greininni kemur ný grein, er hljóðar svo:
Skip, sem mæld hafa verið eftir hinni svonefndu ensku aðferð áður en lög þessi ganga í gildi, þarf eigi að mæla á ný, að öllu óbreyttu, er máli skiptir um rúmlestatal þeirra, og njóta þau þá þeirra réttinda, sem alþjóðleg mælibréf veita, sbr. 15. gr. Önnur skip þarf að mæla upp og gefa þeim síðan alþjóðlegt mælibréf.
6. Við 19. gr. Greinin orðist svo:
Lög þessi öðlast gildi 1. apríl 1950. Frá sama tíma er úr lögum numin tilskipun frá 25. júní 1869, um skipamælingar, svo og önnur ákvæði í lögum, er fara í bága við þessi lög.

Alþingi, 22. febr. 1950.

Finnur Jónsson,
form.

Sig. Ágústsson,
fundaskr.

Áki Jakobsson,
frsm.

Gísli Guðmundsson.

Pétur Ottesen.

1949—50 (69. löggjafarþing) — 119. mál.

Nd.

364. Breytingartillaga

við frv. til l. um framlengingu á gildi laga nr. 114/1949, um bráðabirgðafjárgreiðslur úr ríkissjóði á árinu 1950.

Frá Skúla Guðmundssyni.

Í stað „1. maí“ í 1. gr. frv. komi: 1. apríl.

1949—50 (69. löggjafarþing) — 124. mál.

Sp. 362. Tillaga til þingsályktunar
um vantraust á ríkisstjórnina.

Flm.: Hermann Jónasson, Eysteinn Jónsson.

Alþingi ályktar að lýsa vantrausti á núverandi ríkisstjórn.

1949—50 (69. löggjafarþing) 53. mál.

Ed. 365. Frumvarp til laga

um breyting á lögum nr. 67 5. júní 1947, um eignakönnun.

(Eftir 2. umr. í Ed.)

Aftan við 3. málsgr. 17. gr. laganna bætist:
Nú gerir skattgreiðandi ekki fulla grein fyrir, á hvaða ári eignaraukinn hefur myndast, og getur Framtalsnefnd þá skipt því, sem umfram kann að verða, jafnt á skattárin 1942—46 og reiknað skatt af hverjum hluta sem viðbótartekjum og viðbótareign fyrir hvert ár, þó þannig, að skatturinn fyrir öll árin nemi ekki minna en 20%, ef undandreginn eignarauki er 45—60 þús. kr., og 25% af því, sem þar er fram yfir.

[Faint, illegible handwriting in Icelandic script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

1949—50 (69. löggjafarþing) — 119. mál.
Nd.
364. Breytingartillaga
við frv. til l. um framleggingu á gildi laga nr. 114/1949, um bráðabirgðafjárreiðslur
úr ríkissjóði á árinu 1950.
Frá Skúla Guðmundssyni.
Í stað „l. mál“ í l. gr. frv. komi: l. apríl.

Í kvöld hefi ég ekki tíma til að svara löngu máli afurðasöluhlötu kommúnista. Ég hefi rætt þau mál áður í áheyrn alþjóðar og svarað ásökunum kommúnista, og þjóðin hefur kveðið upp sinn dóm.

Síðar ~~(hvar)~~ gefst eflaust einnig takifæri til að ræða þessi mál frekar og skal þá ekki á mér standa, þótt ég hafi öðru þarfara að sinna í kvöld, en svara þessu rugli kommúnista.

Það er löngu kunnugt, að íslenska stjórnin hefur gert allt, sem í hennar valdi stendur, til að ná viðskiptasamningum við Sovétríkin. Ég skal ekki segja um af hverju Sovét-stjórnin hefur ekki viljað við okkur semja. Nokkur leiðbeining fellst í skýrslu samninganefndarinnar við Rússa 1947, en hún er m.a. undirrituð af Ársæli Sigurðssyni, fyrrverandi formanni Sósíalístafélags Reykjavíkur, einum af frambjóðendum kommúnista við síðustu kosningar. Þar segir:

"Sömdum við sérstaka greinargerð til þess að sýna fram á, að þetta verð yrðum við að fá, ef ríkissjóður ætti ekki að bera skarðan hlut frá borði.

Ekki hafði þetta mikil áhrif á viðsemjendur okkar. Þeir sögðust, sem góðir kaupmenn, gera kaupin þar sem þau væru hagkvæmust. Við yrðum að vera samkeppnisfarir í verði, ef við vildum selja varning okkar. Verðlagið á Íslandi þótti þeim vera vandi stjórnarinnar þar en ekki ráðstjórnarinnar í Moskva."

Á síðastliðnu sumri 1949 voru hér í Reykjavík teknar upp viðræður við verzlunarfylltrúa Rússa, sem hér dvaldi,

Pantchenko að nafni.

Í þeim viðræðum voru Rússum boðnar ýmsar vörur, þar á meðal hraðfrystur fiskur. Um þetta segir svo í ^{embætti-} ~~menningu~~ skýrslu um þá samninga:

"Rússneski verzlunarfylltrúinn skýrði frá því, að Sovétríkin hefðu engan áhuga á að kaupa hraðfrystan fisk. Kvað hann vöru þessa vera alltof dýra. Í öðru lagi hefðu Rússar ekki nægar kæligeymslur fyrir fiskinn og loks kynni almenningur þar í landi ekki að meta þessa vöru, því eftirspurn eftir henni væri engin. Taldi hann að eftir að skömmtun hefði verið afnumin í Sovétríkunum væri loku fyrir skotið, að þessi vara gæti gengið út þar.

Af hálfu Sovétríkjanna var heldur ekki neinn áhugi á að kaupa þorskalýsi."

Ennfremur segir í sömu skýrslu:

"Í viðræðum þessum kom í ljós, að það verð, sem Sovétríkin töldu sér fært að greiða fyrir afurðir okkar, var mun lægra en það verð, sem við höfðum þegar samið um við önnur ríki fyrr á árinu. Þá var verð rússnesku varanna mun hærra en á samskonar vöru annars staðar frá og sumt úr hófi, fram, eins og t.d. verð ýmsra kornvara. Yrði þess því enginn kostur að verðjafna á milli útflutnings og innflutnings."

Íslenska stjórnin hefur enn óskað eftir, að samningar um afurðasölu á þessu ári, yrðu teknir upp við Sovétríkin og/þess ^{var} óskað hinn 17. nóvember s.l.

Þau einu svör, sem enn hafa fengið við þeirri málaleitun, af hálfu Rússa, er að á s.l. sumri hefðu farið fram samningaumleitarnir

án nokkurs árangurs, milli íslenskra aðila og verzlunarfulltrúa Sovétríkjanna í Reykjavík. Þá varð sem sagt ekki úr samningum af þeim ástæðum, er áður voru greindar, en þá stóð einkum á milli um verð á þeim vörum, sem Rússar á annað borð vildu kaupa.

Ætti því sú ráðstöfun, sem felst í tillögum ríkisstjórnarinnar, einnig að geta skapað möguleika til viðskipta við Rússa, ef þeir á annað borð vilja af okkur kaupa.

Af andstæðuflokkum Sjálfstæðismanna er kommunistaflokkurinn hinn eini, sem á ytra borði hefur verið nokkurn veginn óklofinn á Alþingi. Mátti þó sjá þess merki á síðasta þingi, að Hermann Guðmundsson úr Hafnarfirði var að fjarlægjast flokksfélaga sína, enda er hann ekki lengur í kjöri. Þó má ætla, að kommunistaflokkurinn væri sá, er sist kæmist hjá klofningi, því að kommunistar um heim allan deila um afstöðuna til Titos, sem sé þess, hvort sjálfstæð kommunistaríki eigi rétt á sér og geti staðist, eða, hvort allir eigi í blindni að láta einræðisherrunum í Moskva. Og er að sjá sem ráðamenn kommunista hér á landi fylgi allir óskiptir Moskva-línunni. Mun það sist verða til að auka þeim vinsældir með þjóðinni.

Þessi ágreiningur milli flokka og klofningur innan flokka gerði Alþingi óneitanlega mjög seinvirkt og á köflum nærri óstarfhæft. Það ástand er þeim mun hættulegra sem afskipti ríkisins af málefnum borgaranna eru meiri nú en áður. Sök sér væri, að ríkið vildi hafa forsjá allra manna og mála, það gæti komið

niðurstöðum um það, hvernig málum skyldi til lykta ráðið eða úr þeim leyst. Allir vita, að fjarri fer að svo sé. Langvarandi samningar innan flokka og milli flokka þarf um úrlausn flestra mála. Þegar hún loksins er fundin, er enginn ánægður, vegna þess að allir hafa þurft að slá af því, sem þeir töldu rétt vera í því skyni að ná samkomulagi.

Ymsir ásaka Sjálfstæðismenn fyrir það, að þeir hafi gengið of langt í þessum efnum og slegið meira en góðu hófi gegnir af stefnu sinni, til að ná samkomulagi við aðra. Meðan enginn einn flokkur hefur meiri hluta með þjóðinni eða á Alþingi, hlýtur svo að fara, að allir flokkar verði nokkuð að slá af. Aðal-

skylda stjórnmalaflokkanna er sú, að sjá landinu fyrir löglegri stjórn. Eins og hér til háttar getur stjórn ekki verið stórslysalaus til frambóðar, nema hún styðjist við meiri hluta Alþingis. Það er Þjóðviljinn einn, sem í þessari kosningahrið hefur gerst málsvari þess, að á ný yrði komið upp utanþingsstjórn. Þar er og ekki farið dult með, í hvaða skyni þetta skuli gert. Berum orðum er sagt, að með þessu verði stjórnin veikari en ella og leikurinn því hægari fyrir upplausnaröflin. Islendingar almennt sækjast ekki eftir slíkum stjórnarháttum. Vaxandi fjöldi landsmanna skilur, að þjóðin þarf nú ekki á að halda veikari stjórn en verið hefur, heldur þvert á móti styrkari. Ef menn vilja halda við höftum og hömlum og vaxandi ríkisafskiptum eins og alþjóðflokkurinn krefst í kosningastefnuskrá sinni, þá er nauðsynlegt að þjóðin segi til um það og veiti þeim flokkum, er þessa stefnu vilja hafa, af sannfæringu aukið fylgi og bolmagn á Alþingi. En ef þjóðin vill breyta til, ef hún hefur fengið nóg af núverandi ástandi, ef hún telur, að afskipti ríkisvaldsins séu orðin of mikil og hún telur, að bata eigi verslunarhattina, útrýma svörtum markaði, ef hún telur, að atvinnuvegirnir verði að geta starfað styrkjalaust í skaplegu árferði, þá er eina ráðið að láta Sjálfstæðisflokkinn fá meiri áhrif en verið hefur. Að þau áhrif fá ekki notið sín til fulls, nema flokkurinn fái hreinan meiri hluta. Enda er hann eini flokkurinn, sem möguleika hefur til þess sökum fyrra fylgis að fá atkvæðamagn, er gæti nægt til meiri hluta á Alþingi.

Sjálfstæðisflokkurinn játar, að það sé engin fljótfarin leið út úr núverandi erfiðleikum eða snöggsóðin úrræði, sem þar geti gert kraftaverk. Einmitt þess vegna mundi hann

reyna til hlýtar samkomulag um lausn dýrtíðar-
málanna við núverandi stjórnarflokka. Þessi
mál verða ekki leyst nema með marghátuðum og
samfelldum ráðstöfunum eftir fyrirfram gerðri
áætlun og jafn lítið um upphrópanir um að
eitthvað skuli aldrei gert, eins og sildar-
frumvörp, sem aðeins eru flutt til að

Þegar framsóknarflokkurinn nú á miðju sumri setti á oddinn nokkur mál og krafðist, að Alþingi yrði kallað saman til afgreiðslu þeirra eða stjórnarsamstarfinu slitið ella, þá vissi framsóknarflokkurinn ofur vel, að þessi mál horfðu hvorki til samkomulags né voru nein lausn dýrtíðarvandamálsins. Þau mál, sem framsóknarflokkurinn nú nefndi og setti að skilyrði, höfðu verið fyrir síðasta Alþingi. Flest þeirra höfðu legið fyrir Alþingi marga mánuði, öðrum þeirra hafði ekki einu sinni verið fylgt eftir með eðlilegum hætti. Var því greinilegt, að framsóknarflokkurinn sjálfur hafði engan áhuga fyrir framgangi þeirra. Aðalúrræðinu, skömmunarseðlafrumvarpinu var útbýtt 26. okt. 1948 og afgreitt með rökstuddri dagskrá 17. maí 1949. Iðnaðarmálatillögunni var útbýtt 17. mars 1949 og varð óútrædd. Frumvarpinu um stórbúðaskatt var útbýtt 14. mars 1949 og varð óútrædd. Húsaleigufrumvarpinu var útbýtt 6. desember 1948 og var fellt 5. apríl, en í breytingartillögu við það vitnar framsóknarflokkurinn í einni tillögu sinni. Frumvarp um breyting á lögum um opinbera aðstoð við húsbýggingar var útbýtt 29. nóvember 1948 og varð óútrætt. Þegar á það er litið, að Alþingi var ekki slitið fyr en 18. maí, þannig að þær tillögurnar, sem skemmst lágu fyrir Alþingi, voru þar til athugunar í hérumbil 2 mánuði, en hinar mun lengur, þ.á.m. það frumvarp, sem framsóknarflokkurinn leggur mesta áherslu á, nær 7 mánuði, er ljóst, að ástæðan til að tillögurnar hafa ekki náð fram að ganga hefur ekki verið sú, að Alþingi hafi ekki setið nógu lengi yfir þeim. Það var því gjörsamlega þýðingarlaust að kalla Alþingi á ný saman eftir nær 8 mánaða setu til að fjalla

um þessi mál, sem þar að auki voru þýðingarlitil og hafa engin áhrif hvorki til né frá á lausn þeirra mála, sem nú riður mest á að leysa. Ástæðan til þessara aðfara framsóknarflokksins er því greinilega sú, að hann vildi ekki samkomulag við hina flokkana. Hann vildi beinlínis, að upp úr stjórnarsamstarfinu slitnaði. Auðskilið er, af hverju þessu vilji kom. Það var eina úrræðið til að bræða flokkinn saman enn um sinn. Innri sundrung og málefnaágbeiningur var orðið svo magnað, vonlaust var að halda liðinu saman án þess að til nýrra úrræða væri gripið. En úrræði voru að magna fjandskap á hendur öðrum flokkum, að reyna að fá menn til að gleyma ósamlyndi sjálfra sín með herferð á hendur öðrum. Þetta er gamalt bragð örvæntingarfullra valdhafa en þykir sjaldan sigurstranglegt og mun síst verða svo hér. Íslensku þjóðinni mundi síst verða til góðs að auka áhrif framsóknarflokksins á meðan hann er svo skipaður sem nú er. Skilyrði til þess að flokkurinn geti orðið að gagn er þvert á móti það, að hann losni við sundrungina og óheilindin, sem í honum sjálfum búa, og eittra allt starf innan flokksins sem samstarf hans við aðra flokka. Þangað til framsóknarflokkurinn hefur læknað þessa meinsemi getur hann ekki búið við auknu trausti þjóðarinnar. Syndabaggi framsóknarflokksins er að vísu stór en þó aðeins smáræði miðað við það, er á kommunistaflokksdeildinni hér hvílir.

Á þessu kjörtímabili hefur æ orðið glegggra, í hvaða skyni erlent stórveldi heldur uppi starfsemi þessarar flokksdeildar hér á landi með ærnum kostnaði. Tilgangurinn er fyrst og fremst sá að koma í veg fyrir eðlilegt samstarf íslensku þjóðarinnar við hinar frjálsu lýðræðisþjóðir, sem að

menningu, skyldleika, landslegu eru nátengdar
Íslendingum. Ísland á að vera opið og óvarið,
ef til styrjaldar kemur, í því skyni, að hægt
sé að nota það sem stökkpall til árása á
Bretland og Bandaríkin. Þetta er lífæðin í
allri starfsemi kommunistaflokksdeildarinnar
hér, sá megin-tilgangur, sem Brynjólfur
Bjarnason lýsti á Alþingi Íslendinga 9. júlí
1941, er hann sagði, að Íslendingar mundu
ekki telja eftir sér að hér yrði skotið án
miskunar, ef það yrði til þess, að veitt yrði
virk aðstoð í þeirri baráttu sem háð er á
austurvígstöðvunum. Þarna er berum orðum
sagt, að íslenskum hagsmunum ætti að fórnast
fyrir rússneska, eftir þessu hefur kommunista-
flokksdeildin hér á landi dyggilega breytt.

Eftir slíka yfirlýsingu tala svo málevarar Þessarar flokksdeildar um, að aldreit megi roðna sverð af þanablóði. Ekki vantar helgislepjuna og hrasnina. Þeir segja líka eftir atburðina 30. mars síðastl., að þar hafi einungis verið að verki saklausir gamlárskvöldsdrengir. Sjálfir þykjast for- sprakkerar einungis hafa komið að þinghúsinu í fríðsamlegum erindum, nánast af tilviljun. Öðru vísi var hljóðið í flokknum fyrir ósigur kommunista þenna dag. Þá var skorað á al- menning að þyrpast tugþúsundum saman til að mótmeala aðgerðum Alþingis. Ekki átti að sitja við mót..... Hvatningarnar leyndu sér ekki. Nokkrum dögum áður en Alþingi tók ákvörðun sína þirti t.d. tímarit Máls og Menningar undir ritstjórn bókmenntafræðings- ins svokallaða Kristins E. Andréssonar, það er með leyfi Halldórs Kiljans Laxness, eig- anda skrauthysisins fræga og þilanna tveggja, þirtir kaflar úr "Atomstöðinni". Þar segir meðal annars: "Mígurinn þrengist nær og nær Alþingishúsinu, se ofsafengnari ræður, Ísland þgerum skoríð, þangað til mann klíffar, óþin og köllin ganga, þorir ekki Alþingi að svara? Að lokum var anddyrt Alþingishússins hrokkið á gátt undan þunga mugsins, fólk tók að streyma inn í húsið." Það skortir ekki á leiðbeininguna. Enda þarf ekki lengi að skoða kvikmyndirnar frá atburðunum 30. mars síðastliðnum, til að sjá að þessi var til- gangurinn, en vegna þess, hversu fríðsamir borgarar höfðu slegið öfluga skjaldborg um Alþingishúsið fór þessi dætlun út um þáfur. Þá var Stefn Ógmundsson sendur út af örku- inni, og er sannað með vitnaframburði, að hann skoraði á menn að taka á móti þingmön- unum, þegar þeir kæmu út úr þinghúsinu.

Allt eru þetta óbyggjandi staðreyndir, enda er guðs mildi, að kommunistum skyldi eigi takast að drepa marga menn þenna dag. Svo talar þetta fólk fjálglega um ættjarðarást sína og löghlýðni. Á elskunni til náungans er þó ekki dýpra en svo, að Þjóðviljinn hefur nýlega sagt skýrum stöfum, að ef Íslendingar breyttu ekki til og tækju upp þá utanríkisstefnu, sem kommunistar vilja, mundi Ísland verða skotmark fyrir atomsprengjur Rússa. Því fer fjarri, að hér sé um fljótræðishótun að ræða, því að svipað lét Einar Olgeirsson sér um munn fara í umræðum frá Alþingi fyrir einu ári. Ungfrú Katrín Thoroddsen dregur heldur ekki úr stóryrðunum frekar en vant er. Hún segir að hvorki meira né minna en líf íslensku þjóðarinnar sé á undir því komið, hvort hún sjálf verði kosin til Alþingis eða ekki. Með þessu eru stóryrðin að vísu orðin broslega einkum þegar augljóst er, að ungrú Katrín Thoroddsen vildi sjálf ekki vera ofar á framboðslista kommunistar hér í bæ en raun ber vitni um, af því að hún taldi sig alls ekki hafa efni á því að sitja á Alþingi. Þrátt fyrir allan fjandskapinn gegn hinum ríku, ber svo kynlega við, að kommunistar hafa sjálfir ekkert á móti því að greiða peninga og það meira en í meðallagi, þótt þeir reyni að forðast hitt í lengstu lög að borga lögákveðna skatta og skyldur. Þá er að þessu leyti svipað farið og framsóknarmenn, sem mest fjasa um braskara, hafa sjálfir einn alræmdasta braskara landsins í forsati, auk þess sem í framboði af hálfu flokksins eru menn eins og Helgi Benediktsson og aðrir slíkir, sem ekki hafa verið alltof varfærnir í umgengni sinni við lögin. Á sama veg er fyrir kommunistum, þeir sjálfir hafa verið alltof varfærnir í umgengni sinni við lögin.

gjaldryssvindli og öðrum afbrotum annara
manna, hampa sjálfir þeim mönnum, sem sannir
eru að sök um öll þessi afbrot.

Texas til Havaii og heim aftur, alls 8400 mílur, varpaði niður sprengjufarmi sínum miðs vegar og hafði, þegar hún lenti, nægilegt benzín til 1500 mílna flugs að auki. Þessi flugvél, B-36, getur flogið með nærri 400 mílna hraða á klst. í 40.000 feta hæð, og þýðir það, að flug frá Labrador til Moskva, svo að dæmi sé tekið, tæki líðlega 11 tíma, eða skemmri tíma en áætlunarflug milli New York og London. Auk þessara flugvéla, B-36, eru til flugvélar B-50 og endurbættar flugvélar B-29, sem flogið geta svo að segja ótakmarkaðar vegalengdir með því að taka benzín á flugi. B-50 flugvél flaug nýlega umhverfis hnöttinn, 23.400 mílur á 94 klukkustundum, og tók fjórum sinnum benzín á flugi."

Vegalengdin milli
Þess Íslands og
New-York borgar
er um 2700 enskar
mílar eða 5400
enskar mílar fram og
tilbaka.

→ Finnbogi Rútur Valdimarsson telur að Rússar hafi aðeins lélega stælingu af sumum flugvélum Bandaríkjamanna. Annað segir sem betur má um þetta vita, herforingi í rússneska flughernum, sjálfur sonur Stalins.

Hann segir að Rússar hafi bezt og hraðfleygasta flugher í heimi.

Með þessum tilvitnunum er sannað að allt sérfræðiglamur Finnboga Rúts um ^{litla} hernaðarþýðingu Íslands er orðið að sama kommúnistagjamminu, sem svo lengi hefur hljómað.

Ég skal þó enn betur sýna fram á rökvillur hans og blekkingar. Hann sagði, að Ísland kæmi aðeins að gagni til arása á Evrópu. Nú vita allir, að Atlanzhafsbandalgið er ekki sérbandalag Íslands og Bandaríkjanna, heldur fyrst og fremst varnarbandalag Evrópuríkjanna sín á milli. Segjum eitt andartak, að fullyrðingar kommúnista um arásarvilja Bandaríkjanna væri réttar. Að hvaða gagni

kæmi Ísland þeim þá til árása?

I fyrsta lagi geta þau eins og ég sannaði gert árásina hvert á land sem er frá sínum heima-stöðvum.

En í öðru lagi hafa þau varnarbandalag við Evrópulönd, sem öll eru nær Rússlandi en Ísland. ²Éti þau lönd yrði ekki fyrr notuð til árásarstöðva, ef það eru fjarlægðirnar, sem þvælast fyrir?

Allar slíkar bollaleggingar eru hinsvegar út í bláinn. Lýðræðisríkin gera aldrei árás á Rússland. Ef slík árás væri gerð væri Íslendingar ekki skuldbundnir skv. Atlanzhafssáttmálanum, og mundu þar engan hlut að eiga.

Hitt var rétt hjá Finnboga Rúti Valdimars, að nú eru mun minni líkur en áður til þess að ó-friður brjótist ú. En hann gat ekki um skýringuna á þeirri staðreynd en hún er sú, Atlantshafsbanda-lagið hefir nú þegar dregið stórklega úr viðsjám stórveldanna og aukið friðarhorfurnar.

Er ég ritaði undir Atlanzhafssáttmálann lýsti ég því skýlaust, að

"Við höfum engan her og getum ekki haft. Ísland hefur aldrei farið með hernað gegn nokkru landi og sem vopnlaust land hvorki getum við né munum segja nokkri þjóð stríð á hendur, svo sem við lýstum yfir er við gerðumst ein af Sameinuðu þjóðunum."

Með þessum formála gerðumst við aðilar bandalagsins og hafði enginn ^{af þáttakendum bandalagsins} neitt við hann að athuga. Enda hafði því áður verið lýst yfir af hálfu Bandaríkjanna:

- 1) Að ef til ófriðar kæmi, mundu banda-lagsríðarnar óska svipaðrar aðstöðu á Íslandi og það mundi algerlega vera að staða yrði lát-

meðlemur listis
~~lagið~~ var því skýlaust ~~lýst~~, að við höfum engan her og getum ekki haft. Ísland hefur aldrei farið með hernað gegn nokkru landi og sem vopnlaust land hvorki getum við né munum segja nokkri þjóð stríð á hendur, svo sem við lýstum yfir ~~er~~ við gerðumst ein af Sameinuðu þjóðunum.

Með þessum formála gerðumst við aðilar bandalagsins og hafði enginn neitt við hann að athuga. Enda hafði því áður verið lýst yfir af hálfu Bandaríkjanna:

1) Að ef til ófriðar kæmi, mundu bandalagsþjóðirnar óska svipaðrar aðstöðu á Íslandi og var í síðasta stríði, og það mundi algerlega vera á valdi Íslands sjálfs, hvenær sú aðstaða yrði látin í té.

2) Að allir aðrir samningsaðilar hefðu fullan skilning á sérstöðu Íslands.

3) Að viðurkennt væri að Ísland hefði engan her og ætlaði ekki að stofna her.

4) Að ekki kæmi til mála að erlendum her eða herstöðvar yrðu á Íslandi á friðartímum

Ef það rætist, sem við skulum vona, að friður haldist, þurfa Íslendingar þessvegna engum búsigjum að kvíða út af Atlanzhafsbandalaginu. Þvert á móti geta þeir þakkað því friðinu.

Eins er um Keflavíkurflugvöll og samninginn um hann. Það á að vera merki um óskapleg uppgjöf landsréttinda, að samið var um ^{abnummíun} afnot af honum, afnot, sem Íslendingar geta einhliða losað sig við eftir 3 1/2 ár, þegar á það er litið, að Bandaríkin höfðu farið fram á herstöðvar hér til mjög lange tíma. Eins-dæmi eru að smáveldi hafi komist undan slíkri beiðni

stórveldis, sbr. örlög baltnesku landanna þriggja og herstöðva Rússa í Finnlandi,

En þegar á það er litið að Bandaríkin voru hér með ~~XXXXX~~ her og við ~~flugum því~~ líkar) ógnarlýsingar kommúnistar gefa af Bandaríkjamönnum, þá held ég, að enginn þurfi að þakka sín fyrir að hafa tekið þátt í að ~~XXXXXXX~~ leysa þetta mál á þann veg, að Bandaríkin hurfu strax 1947 burt með allan herafli sinn, og Íslendingar geta einhliða sagt upp afnotum Keflavíkurflugvallar eftir ~~öfunda.~~ $\frac{1}{2}$ ár, en skömmu eftir, at Finnboar

húttu segja Íslendingum ein þessa um neðstan vallasins. Skulu menn þó vonlega troysta sér þess: þessu þessu efnum miltast við þess, sem áttu er sammet.

En hvað, sem menn segja annars um Keflavíkurflugvöll, hafa jafnvel kommúnistar orðið að játa, að þar eru nú engar herstöðvar.

Þó kursum á meðferð Keflavíkurflugvallar verður einmitt ~~þetta~~ ^{miklu ástæðum} ~~þetta~~ vegna þátttöku Íslands í ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Atlantshafsbandalaginu. ^{og þessu við þess möguleika til} Verður það mál vissulega tekið ^{Íslendingum miklu ástæðum kursum, en þessu sem er} til lausnar og með erðar á þeim grundvelli.

Sannleikurinn er sá, að öll þessi vanda-
mál hafa leyst ^{vernum betur af} svo vel sem raun ber vitni-
am, því að í senn hefur verið haldið á þeim með festu af hálfu Íslendinga og skilninga af hálfu Bandaríkjamanna.

Íslendingar gengu ekki í Atlantshafsbanda-
lagið vegna annarra heldur fyrst og fremst vegna sjálfs síns. Þeir ~~þess~~ þurfa á öryggi að halda eins og aðrar þjóðir og friðurinn er þeim ekki síður dýrmætur en öðrum. Þessvegna er þátttaka í friðarsamtökum lýðræðisþjóðanna Íslendingum lífsnauðsyn.

Eg skal ekki um það segja af hvaða ^{þessu} ~~þessu~~ hvötum Finnbogi Rútur Valdimaarsson ^{hafa litið} ~~hafa~~ hafa sig

til að túlka rangan málsstað við þessar um-
ræður og segja ósatt um augljósar staðreyndir.
En kommúnistar, yfirlýstir, hafa ekki farið
leynt með, hver sé tilgangur þeirra.

Brynjólfur Bjarnason lýsti honum á
Alþingi Íslendinga 9. júlí ~~(1941)~~ 1941, er hann
sagði að Íslendingar mundu ekki telja eftir
sér að hér yrði skotið án miskunar, ef það
yrði til þess að ~~XX~~ veitt yrði virk aðstoð
í þeirri baráttu, sem háð er á austur-vígstöðv-
unum.

Hér er berum orðum sagt, að íslenskum hags-
munum ætti að fórnast fyrir rússneska.

Eftir þessu hefur kommúnista flokksdeildin
hér á landi dyggilega hegðað sér, þótt hún
vilji nú dylja það, enda hefur á þessu kjör-
tímabili æ orðið glegggra í hvaða skyni erlent
stórveldi heldur uppi starfsemi þessarar flokks-
deildar hér á landi með ærnum kostnaði.

Tilgangurinn er fyrst og fremst sá að koma
í veg fyrir eðlilegt samstarf íslensku þjóðar-
innar við hinar frjálsu lýðræðisþjóðir, sem
að menningu, skyldleika og landslegu eru ná-
tengdar Íslendingum.

Ísland á að vera opið og óvarið ef til
styrjaldar kemur, í því skyni að hægt sé að
nota það sem stökkpall til árása á Bretland
og Bandaríkin.

Svo talar þetta fólk um, að hér á landi
megi aldrei sverð af banablóði, þessir menn,
sem ^{voru} 1945 vildu segja Þjóðverjum eða Japönnum,
og helst báðum, stríð hendur og staðfestu
friðarást sína með grjótkasti og barsmíð 30.
marz s.l. og undanfarna daga hefur hógværð
þeirra komið fram í því, að Þjóðviljinn til-

kynntu tveim dögum eftir að vitnaðist að Rússar hefðu atómspögju, að Ísland yrði skotmark, ef ekki væri látið að þeirra vilja í utanríkismálum.

Af hendi kommúnista var því nýlega lýst, að Íslendingar skyldu engu fyrir týna nema lífinu, ef þeir kysu ekki ungfrú Katrínu Thoroddsen á þing.

Umhyggjan fyrir hag almennings kemur fram í hamslausri kommúnista gegn efnahagssamvinnunni, sem kennd er við Marshall, en þátttaka í því samstarfi er skilyrði þess, að Íslendingar geti senn aflað sér nauðsynja almennings og ráðist í hinar nauðsynlegustu nýsköpunarframkvæmdir, svo sem rafmagnsvirkjananna miklu, byggingu áburðarverksmiðju og sementsverksmiðju.

Umhyggjan fyrir efnahagslegu sjálfstæði ~~þess~~ birtist í því, að þeir vilja einangra viðskipti landmanna við kommúnistaríkin, sbr. samninga þeirra Áka Jakobssonar og Semenov afskipunarmanns, með þeim árangri, að þessi ríki fái samskonar aðstöðu ~~með~~ gegn Íslandi og Rússar gegn Jugóslöfum, þar sem s.l. gamlár- dag var tilkynnt fyrirvaralaust, að viðskipti þeirra við Rússa yrðu minnkuð á þessu ári ~~þess~~ í l/8 frá því sem verið hafði, einungis af því að rússnesksu stjórninni líkaði ekki stefna Titos.

Umhyggjan fyrir öryggi og sjálfstæði Íslands lýsti sér í því, að kommúnistar vilja einangra Íslendinga frá samstarfi lýðræðisþjóðanna til verndar ~~þess~~ heimfriðnum, og þar með skapa möguleika til að Ísland dragist inn þann hildarleik, sem einungis verður afstýrt

með öflugu samstarfi allra friðelskandi
þjóða.

Norðmenn svöruðu fyrir sig samskonar
árásur og ráku alla kommúnista af þingi.
Íslenskur almenningur mun svara þessu og öðru
um næstu helgi.

Finnbogi Rútur Valdimarsson kom fram fyrir kjósendur og sagði mig hafa vísvitandi skrökvað því, að Island gæti ef viss atvik væri fyrir hendi, haft mikla þýðingu í styrjöld. Hann sagði ummælin um, að Island væri sem skammbyssa, er hægt væri að beita gegn Bretlandi og Bandaríkjunum í styrjöld, skáldskap úr mér.

Svo er ekki. Það var þýzkur herfræðingur ^{alþingurinn metur, Glass hóf er} sem lýsti þessu svo ^{í milli styrjaldanna} og hefur síðan verið vitnað í þau í ýmsum bókum um herfræðileg efni, ^{hafi- og t.d. vit bendir á} ~~Var það það mí síðest~~ ^{um þessu efni eftir} bók Hansom Baldwin, ^{þau eru á o. 17 h á til þessa} (hermálaráðunauts New York ^{vit.} Times, eins stærsta og merkasta heimsblaðsins.)

En látum þessi ummæli eiga sig. Með þeim er ekki sagt annað en það, sem reynslan er síðan búin að kenna okkur. Lítum því á staðreyndirnar. Ekki ætla Finnabogi Rútur sér þó þá dul, að halda fram, að það séu skrök úr mér, að Bretar hafi hernumið Island 10. maí 1940. En hvernig stóð á því, að Bretar, sem þurftu á öllu sínu að halda, dreifðu liðsafla sínum með hernámi Íslands? Ætli það hafi verið til að ráðast á Evrópu frá Íslandi, en Finnabogi Rútur Valdimarsson lét svo sem hernaðarþýðing Íslands gæti ekki verið nein önnur.

Bretar hertóku Island fyrst og fremst vegna þess, að þeir óttuðust, að, ef Island væri óvarið, kynni Þjóðverjar að hremma það og nota það síðan til að skera á líftaug Breta við Bandaríkin með árás á siglingar þangað, og á Bretland sjálf.

Ég hef oft efsst um, hvort útvarpa-
umræður í því formi, sem þær tíðkast hér á
landi, nái tilgangi. Hitt er fullvíst, að af
öllum slíkum umræðum eiga eldhúsumræður einna
mestan rétt á sér, því að gagnrýnin á stjórna-
völdin og skylda þeirra til að svara til sakar
er vissulega einn meginpátturinn í þjóðskipu-
lagi lýðræðisins. En ef gagnrýnin á að koma
að gagni verður hún að vera byggð á staðreynd-
um og vera flutt fram af heilbrigðri skynsemi
og sannleiksást. Sá stjórnarandstöðuflokkur,
sem þessa gætir getur vissulega gert mikið gagn.
Hann getur sannarlega verið þjóð sinni þarfur.

Kommúnistar eru lýðræðinu andsnúnir
og trúá ekki á aðferðir þess, nema til þess eins
að hafa undan því sjálfju.
Hér þeim er því ekki að búast við uppbyggilegri
gagnrýni eða þjóðhollri, enda eru þeir ákafari
í að þjóna öðrum hagsmunum en íslenskum.

Um Alþýðuflokkinn er öðru máli að
gegna. Hvað sem um hann verður að öðru leyti
sagt, er ekki hægt að véfengja, að hann er
lýðræðisflokkur og engum slíkum tengslum bundinn
við erlenda hagsmuni sem kommúnistar. Því
meiri undrun hlýtur sumt í framkomu flokksins,
eftir að hann hvarf frá völdum, að vekja. Einn
af þingmönnum Alþýðuflokksins hefur t.d. nýlega
skrifað ásamt 66. atkvæðauppþótarþingmanninum
frá Seyðisfirði undir eitt hrásnisfyllsta þing-
skjal, sem lengi hefur sézt. Er meðal annars
sagt/^{að}með frestun 3ja kafla laganna um opinbera
aðstoð við húsbyggingar o.fl. sé sérstaklega
veizt að börnum. Hver var sá, sem á sínum tíma
flutti kröfuna um frestun á þessu lagaboði og
gerðist þar með frumkvöðull barnanýðinganna.

Enginn annar en páverandi félagsmálaráðherra, formaður Alþýðuflokksins, Stefán Jóhann Stefánsson. Auðvitað gerði hann það ekki til þess að þjarma að blessuðum börnunum, heldur vegna þess, að lagaákvæði þessi eru gjaldgetu ríkissjóðs gersamlega ofvaxinn. Hagur ríkissjóðs er nú ekki betri en hann var þá. Hnífur yrði í garð þeirra, sem gera sér þetta ljóst, hittir því engan fyrr eða fremur en sjálfa forustumenn Alþýðuflokksins.

Þannig fer einmitt um óréttmæta gagnrýni, þar sem leyfilegt er að leiða sannleikann í ljós. Hún hittir þá harðast, sem henni beita, ef fylkzt er um, að snúast til varnar. Þannig er einmitt um gagnrýni Alþýðuflokksins á gengislögunum.

Talsmenn flokksins telja nú, að gengislökkunin hafi verið óþörf. Sú afstaða kemur að vísu heim við loforð þeirra fyrir kosningar og má að raunar telja það lofsvert að reyna að efna gefin heit.

Ef engra róttækra ráðstafana var nú þörf, hvernig treysta forustumenn Alþýðuflokksins sér þá til að skýra afstöðu sína í þessum efnum áður fyrri. Hvernig vill Emil Jónsson skýra ummæli sín frá 29. apríl 1947, þegar hann sagði: "þegar því þessari baráttu ríkisstjórnarinnar við dýrtíðina og báraúttu fyrir því að þurfa ekki að ráðast á launakjörin til lækkunar er svarað af kommúnistum með kröfum um gagnráðstafanir til hækkunar á grunnkaupi, þá er það ekki verkalýðsmálabarátta, ekki einu sinni pólitísk baráttu, eins og nú tíðkast hér hjá okkur, heldur beinlínis glæpur. Ég kalla það glæpsamlega, að ætla sér að knýja fram nú hækkunarir, þar sem vitað er, að allar

þær ráðstafanir, sem ég hef nefnt, og stórkostleg útgjöld úr ríkissjóði gera varla að nægja til þess að halda starfseminni uppi."

Emil Jónsson veit, að þennan glæp tókst að drýgja. Almenn grunnkaupshækkun átti sér stað sumarið 1947. Afleiðing þessa varð svo sú, eftir því sem Alþýðublaðið 28/9 1947 hefur eftir Stefáni Jóhanni Stefánssyni, að hann hafi sagt: "Hinn hái framleiðslukostnaður hefði valdið því, að sjávarafurðir okkar væri nú svo til óseljanlegar á heimsmarkaðinum við því verði, sem framleiðendur þyrftu að fá, og lægi því í augum uppi, að meginverkefni okkar yrði að lækka framleiðslukostnaðinn svo við yrðum samkeppnisfærir við aðrar þjóðir í framtíðinni." Emil Jónsson tók undir þetta og sagði: "Aðalverkefnið, sem nú lægi fyrir taldi hann lækkun framleiðslukostnaðirins, svo sjávarútveginum yrði komið í fast og öruggt form."

Meðal annars fyrir atbeina þessara tveggja ágætismanna var nokkuð spór í lakkunar-átt stigið með dýrtíðarlögunum um áramótin 1947 og 48. Hvort tveggja var, að þau lög voru hvergi nærri fullnægjandi og gerðu í bezta tilfelli ekki betur en að eyða óhollum áhrifum grunnkaupshækkunarinnar frá sumrinu 1947, svo að grunnkaupshækkunirnar héldu áfram. Er þar skemmst að minnast þeirra hækkana, sem urðu sumarið 1949. Enginn skyldi ætla, að Alþýðuflokksmenn sæi ekki sjálfir, að slíkar aðfarir hlytu að hafa afleiðingar. Skáldið segir: þess bera menn sár, um æfilöng ár, sem aðeins var stundarhlátur. Áhrif glæpanna eru ekki minni, enda segir Alþýðublaðið þinn 18. sept.

1948 réttilega:

"Hættan á gengislökkun er nefnilega, þrátt fyrir góðan vilja ríkisstjórnarinnar til að varðveita gengi krónunnar, stöðugt fyrir hendi meðan hér er starfandi, því miður með þó nokkrum árangri, flokkur, sem rær að því öllum árum að magna verðbólguna og dýrtíðina með endalausum skrúfugangi kaupgjaldsins og verðlagsins upp á við. Þessi flokkur er, eins og allir vita, kommúnistaflokkurinn, Frá honum framur öllum öðrum stafar gengislökkunar hættan. Alþýðuflokkurinn réði því, að í lengstu lög var staðið á móti gengislökkun. "

Þær tilvitnanir, sem ég hef nú nefnt og ótal margt fleira, sýnir, að Alþýðuflokksmönnum var ljóst, að ef haldið var áfram á kauphækkunarbrautinni var gengislökkun óhjákvæmileg. Vegna þess, að Alþýðuflokksmenn voru sjálfir búnir að segja þetta fyrir, munu þeir ekki græða á afstöðu sinni í gengismálinu nú. Hitt er rétt og skylt að játa, að Alþýðuflokkurinn var í raun og veru á móti gengislökkun og vildi hindra hana með þeim einu ráðum, sem tiltæk voru, að stöðva verðbólguna.

Kommúnistar þvert á móti vildu og vilja enn auka verðbólguna, því að þeir vilja lækka gengið, að vísu með þeim hætti að reyna að kenna öðrum um, en tilgangur þeirra er sá fyrst og fremst, að lama núverandi þjóðskipulag í því skyni að koma skemmdaráformum sínum því betur fram. Það er aðeins í samræmi við aðra hræsmi kommúnista og baráttuaðferðir þeirra yfirleitt, þegar þeir svo býsnast yfir vöruverðs-^{af}hækkunum, sem/gengisfellingunni leiða.

Auðvitað leiða af henni vöruverðshækkunir. Launþegar eiga að vísu að fá þær bætтар.

Engu að síður hljóta þær að vera öllum góðum mönnum harmsefni. Þær eru því miður óhjákvæmlega afleiðing of mikilla áhrifa kommúnista í íslenzku þjóðlífi á undanförunum árum. Menn hafa að vísu heyrt, að kommúnistar eru óðamála af hneykslum yfir þessum hækkunum. Enn eru þær þó aðeins svipur hjá sjón miðað við það, sem vera myndi, ef kommúnistar réðu einir.

Kommúnistar hafa oft fjargviðrast yfir því, að sendiráð Íslands í Moskva væri ekki nógu veglegt. Þeim þykir ekki nóg, að hafa þar aðeins einn Íslending útsendan og tign hans ekki nóg, að hann skuli kallaður sendifulltrúi í forföllum sendiherrans, sem lengst af dvelst annarsstaðar, þar sem Íslendingar hafa meiri störfum að gegna. Kostnaðurinn við dvöl þessa eina manns og fjölskyldu hans í Rússlandi er svo mikill að nálgast mun eina milljón króna á ári, eftir þær verðlagsbreytingar, sem orðið hafa í Rússlandi, á gengi rúblu og krónu, sem kunnugt er. Sendifulltrúinn, Sigurður Hafstað, hefur sent utanríkisráðuneytinu nokkrar skýringar á þessum gífurlega kostnaði.

Það þykir að vísu mikið að borga 18 krónur fyrir kílóíð af nautakjöti hér í Reykjavík, Eftir þá skráningu rúblunnar, sem tekur gildi 6. júlí næstkomandi, þarf í Moskva að borga ekki 18 krónur heldur 97 krónur og 92 auru fyrir nautakjötskílóíð. Niðurgreitt smjörverð hér er að vísu hátt 32 krónur og 50 kílóíð. Í Moskva verður það 139 krónur 86 aurar.

töflunnar þykja dýrar hér á 1,10 kílóíð, en í Moskva munu þær kosta 5,06. Fyrir kindakjötið þurfa menn að borga í Reykjavík 11,35 kílóíð. Í Moskva 79,15. Mjólkur-

líterinn er dýr í Reykjavík eða 2 krónur og 15 aura. Í Moskva 15 krónur 34 aura.

Þjóðviljinn ætlaði á dögunum alveg að rifna yfir því, að kaffikílóíð væri komið upp í 8 krónur og 40. Menn skyldu því ætla, að það væri ekki svo dýrt, þar sem kommúnistar réðu einir. Í Moskva kostar það bara 323 krónur og 13 aura. Er það þó smáræði hjá tékílóinu, það verður á 661,78 á móti 15,52 í Reykjavík.

Ég vil ekki hafa þennan samanburð lengri. Hann sýnir, að öðrum ferst fremur en kommúnistum að tala um verðhækkningar. Það er væntanlega vegna þess, að kommúnistar hér á landi hafa heyrt um þetta háa verðlag í Rússlandi, sem þeir eru alltaf að reyna telja mönnum trú á, að enginn vandi sé að selja íslenskar vörur eystra við það verð, sem við sjálfir segjum til um. Reynslan er öll önnur.

Þrátt fyrir allar fullyrðingar kommúnista, eru hinar óhnekkjanlegu staðreyndir þær um viðskiptin við Rússland hefur ekki staðið á Íslendingum, heldur Rússum. Á s.l. árum allt frá því síðara hluta ársins 1947 hafa íslenskt stjórnvöld æ ofan í æ óskað eftir, að reyndir yrðu viðskiptasamningar milli Íslendinga og Rússa. Rússnesk stjórnvöld hafa yfirleitt ekki sinnt þeim óskum, en fólu þó verzlunarfulltrúa sínum hér á landi Panchenko að nafni, sem dvaldi hér árum saman, að ræða við íslensk stjórnvöld um viðskipti sumarið 1949. Í þeim viðræðum skýrði rússneski verzlunarfulltrúinn frá því, að Sovétríkin hefðu engan áhuga á að kaupa hraðfrystan fisk. Hvað hann vöru þessa vera allt of dýra. Í öðru lagi hefðu Rússar ekki nægar kæligeymslur fyrir fiskinn og loks kynni almenningur þar í landi ekki að meta þessa vöru,

Því að eftirspurn eftir henni væri engin. Taldi hann, að eftir að skömmun hefði verið afnumin í Sovétríkjunum, væri loku fyrir skotið, að þessi vara gæti gengið út þar. Af hálfu Sovétríkjanna var heldur ekki neinn áhugi á að kaupa þorskalýsi. Þær vörur, sem Rússar þá virtust hafa hug á að kaupa, ^{vöru} þær, sem auðseljanlegastar eru, svo sem saltsíld og síldarlýsi. Þessar vörur vildu þeir þó einungis kaupa í vöruskiptum. Í viðræðum þessum kom í ljós, að það verð, sem Sovétríkin töldu sér fært að greiða fyrir þessar afurðir okkar, var mun lægra en það verð, sem við höfðum þegar samið um við önnur ríki fyrr á árinu. Var verð rússnesku varanna mun hærra en á samskonar vörum annars staðar frá og sumt úr hófi fram, eins og t.d. verð ýmsra kornvara. Var þess því enginn kostur, að verðjafna milli útflutnings og innflutnings.

Því fer fjarri, að Íslendingum einum gangi treglega að gera viðskiptasamninga við Rússa. Hin stórkostlega aukning Rússa sjálfra á fiskveiðum sínum gerir það að verkum, að þeir eru sérstaklega ófúsir að kaupa fisk af öðrum þjóðum. Þannig hefur t.d. Sigurður Hafstað sendifulltrúi Íslands í Moskva upplýst, að í viðskiptasamningi Svía og Rússa frá 1946 sé gert ráð fyrir, að Rússar kaupi árlega til 1951 fisk og síld fyrir 20 milljónir danskar krónur. Síðustu árin hafa þeir ekkert keypt af þessum vörum. Skýring á þessu er eins og ég áðan sagði vafalaust að nokkru leyti sú, að Rússar hafa ^{frá} 5 ára áætlun sinni, sem sett var 1946 ákveðið stórkostlega eflingu fiskveiðanna. En hér blandast einnig inn í, að Rússar hafa mjög dregið úr skiptum sínum við

aðrar þjóðir en þær, sem tengdar eru þeim sérstökum stjórnáttengslum.

Vægasta dæmið um það er yfirlýsingin frá 31. desember 1948, þegar þerum orðum var fram tekið, að rússneska stjórnin mundi minnka viðskiptin við Júgóslavíu niður í 1/8 frá því sem áður hafði verið, vegna þess að henni líkaði ekki stefna stjórnarinnar í Júgóslavíu.

Hefur þetta ekki batnað enn samkvæmt því, sem sagt var í frétt ríkisútvarpsins 27. apríl s.l.

þar segir orðrétt á þessa leið:

"Titó kvaðst því miður verða telja, að horfur væru ekki góðar á því að sambúðin við Ráðstjórnarríkin mundi batna. Júgóslavar mundu halda áfram að treysta viðskiptatengsl sín við Vestur-Evrópuríkin, annars myndu Austur-Evrópuríkin svelta þá í hel."

Þessi voru ummæli Titós og ennþá hafa kommúnistar hér á landi ekki þorað að skamma hann í almanna áheyrn að minnsta kosti.

Er það einnig kunnugt, að á síðastliðnum vetri voru hafnir viðskiptasamningar á milli Finnlands og Rússlands, en einhvern veginn fór það svo, að þegar Finnar vildu ekki verða við framsalskröfum Rússa og kommúnistar fengu hraklega útreið í kosningum þar og komust ekki í ríkisstjórn, þrátt fyrir mikla eftirgangsmuni, þá varð hlé á viðskiptasamningunum um langa hríð. Er þeim enn ekki lokið og þó að vonir standi til, að þeir komist á um síðir, munu fáir í vafa um, hvað uppstyttunni veldur, og sjálfsagt mundi Kosinen fást til að hvísla því að sínum gamla sessunaut Brynjólfi Bjarnasyni, ef leiðir þeirra lögju saman á ný.